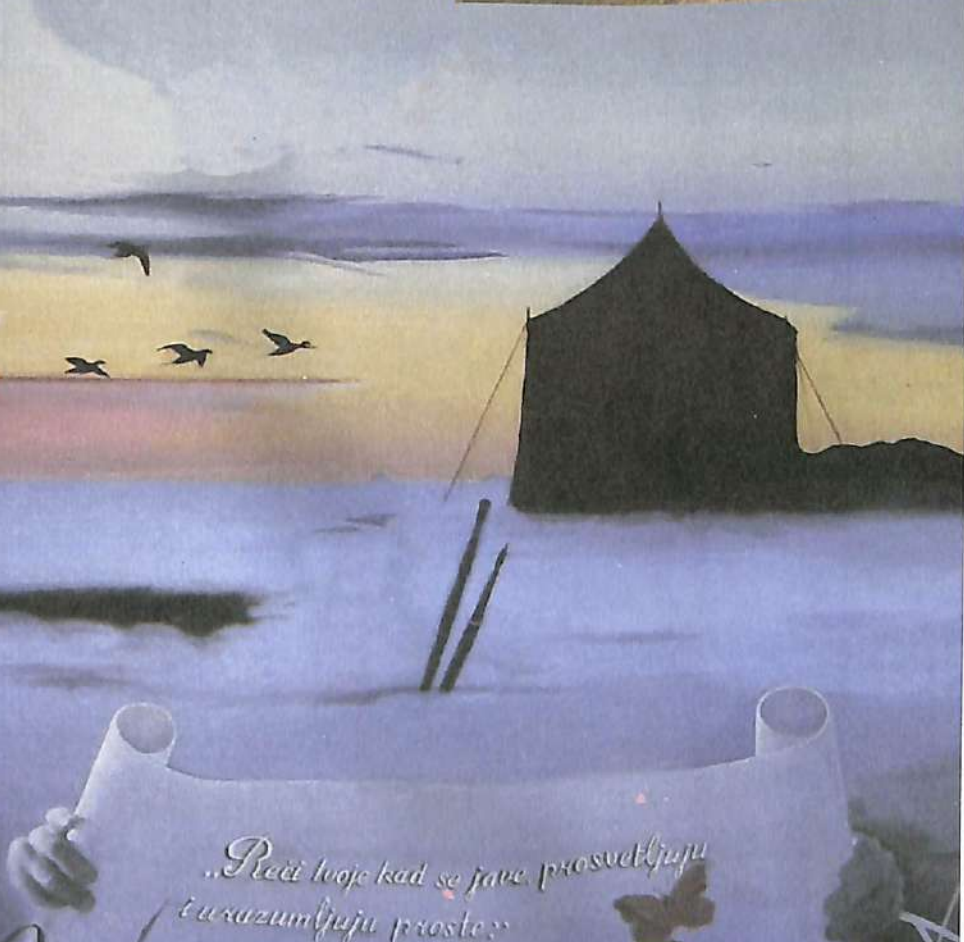
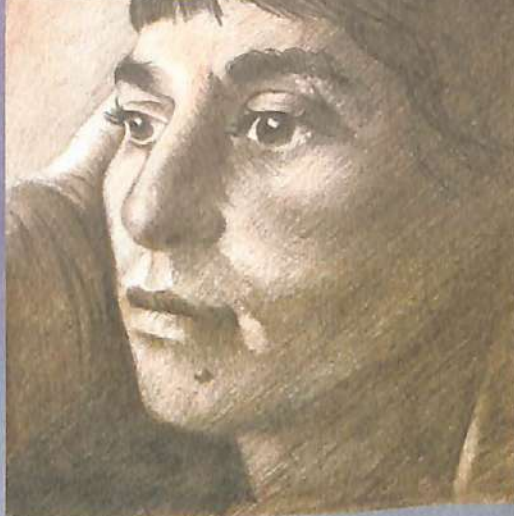

КАТАРИНА ТАЈКОН

ЦИГАНСКЕ ПЕСМЕ

..Reci loje kad se jave prosvetljuju
i razumljivu proste?

Наслов ориџинала

Katarina Taikon ZIGENARDIKTER
FIBs lyrikklubb, Stockholm, 1964.

Слике на поткорицама

Радомир Усаиновић Калеа
„У част Катарине Тајкон“, уље, 2006.
„Катица“, уље, 2006.

КАТАРИНА ТАЈКОН

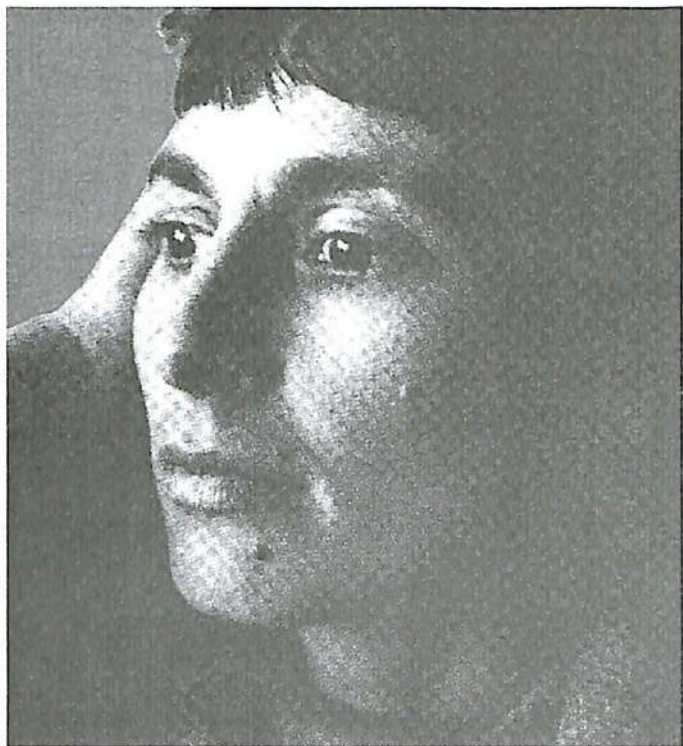
ЦИГАНСКЕ ПЕСМЕ

Избор циганских песама
из разних земаља и средина

Са шведског превео
Мома Димић

RROMINTERPRESS

Катарина Тајкон, средином шездесетих

ПРЕДГОВОР

Циганска поезија – циганске народне песме – већ изумире међ Циганима данашње Шведске. Генерација мог оца, баш као и оних Цигана који су, попут њега, рођени негде другде па се почетком XX века настанили у Шведској, још увек су умели да певају своје *romane dzileä* (циганске песме), а ту и тамо, у различитим приликама, знали су да саставе, импровизују понеку циганску песмицу. Можда је још увек могуће, на некој свечаности, рецимо, међ Циганима, чути одломак какве старе песме. Али, уистину, не може се рећи да циганска поезија живи међ Циганима у Шведској.

К. Т.

Година рођења Гине Рањичић није утврђена, али по свој прилици је близу 1830-те. Пореклом је из лозе српских Цигана. Једном је њихово племе било осумњичено за крађу и протерано од стране српских војника. Гина се тада одметну од својих саплеменика и, у својој дванаестој години, доселила у Београд. О њој се старао један јерменски трговац, који јој је омогућио трогодишње школовање код приватног учитеља. Гина се касније удала за млађег трговчевог брата.

Гинин живот био је препун трзавица. Заљубљује се у извесног Албанца, којег у својим песмама зове Шиптар; била је то у суштини њена наузвраћена љубав.

Временом се у Гини све више таложила горчина, и она се све теже сналазила. Раставивши се од мужа, живи час у раскоши и обиљу, час у највећој беди. У једном краћем периоду опет се враћа да живи са сопственим народом. Умире 7. маја 1891. године. Сахрањена је у необележеном гробу негде у Славонији.

Гина је говорила: „Кад сам бивала срећна, никакве песме нисам писала...“ Један наводни познавалац Цигана, доктор Влислоцки, настојао је да преведе на немачки песме Гине Рањичић. Међутим, његов превод био је сасвим произвољан и неосетљив за оно најбитније, препун сентименталних украса. Па ипак, овај избор подстакао је, ево, интересовање да се Гинина поезија преведе на шведски.

Isan Yemese blaçrida
Mire voyipena;
Aven, aven tai yon nastyi
Nikay pashelyona.

Isan voyipena mange,
Dures isan nani!
Na voypeskro m'ro asaben,
Isy yov brigakri.

Мог срца радост је ко лептири с Јемеса.
Дођу, залепршају, али не остану.
Радост моја је у мени, али зачас мине.
Смех мој радостан није, већ болан.

Мог срца радост је ко лептири с Јемеса.
У крвавим грудима мог драгог лепршају они.
И црви туге улазе у моје срце.
Никад, никада их нећу отуд истерати.